

הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח

מִלְתָּא חֲדָתָא

מאמרי קדש דא"ח
שיחות קדש דברי תורה
מפ"ק כבוד קדשת מָרֵן
רבי דוד חי אביתצירא שליט"א

יו"ל בס"ד ע"י מכון 'אור לישראל'
שע"י ישיבת 'אביר יעקב'
ומוסדות 'אור מאיר שמחה' נהריה

מלתא חדתא

©
כל הזכויות שמורות

לישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה נדרה
רח' אביר יעקב 27
נדרה

נדפס על נייר חי'ל
שאן מ' חשש היולול שבת

הארות והערות יתקבלו בכרכה
מוכן אור לישרים
רח' יוסף הכמי 30 ירושלים
פקס: 03-5423180

office@oz-vehadar.com

הפצה והזמנות: 'היכלי תורה'

בארץ ישראל: טלפון: 02-9924603 | פקס: 03-5435884
בארה"ב: טל: 718-437-0054 | פקס: 718-437-3514
באירופה: טל: 44-191-430-0333 | פקס: 44-191-430-0555

עמוד תניצוב:
שמואל סאמעט

סימני הסדר

קַדֵּשׁ. וּרְחֵץ. בְּרַפֵּס. יַחֵץ. מִגִּיד. רַחֲצָה.
 מוֹצֵיא. מִצָּה. מְרוֹר. בּוֹרֵךְ. שְׁלַחַן-עוֹרֵךְ.
 צִפּוֹן. בָּרֵךְ. הַלֵּל. נִרְצָה.

יזדרזו לקדש מיד בבואו לביתו, כדי שלא ישנו התינוקות. שוטפים ומדיחים הכוס גם אם הוא נקי, ומוזגים כוס ראשון כדי שיקדש עליו

קדש

קדש ורחץ

הקדשה המאירה לכל יהודי בלילה זה

בְּחַג הַפֶּסַח יְכוּל כָּל יְהוּדִי כָּפִי שֶׁהוּא בְּמַצְבוֹ הַרוּחָנִי, לְזַכּוֹת וּלְהִתְקַרֵּב לְאֲבֵינוּ

שְׁבַשְׁמִים, וְאֵף עַל פִּי שֶׁסֵּדֵר הָעֲבוּדָה הָרְאוּי הוּא לְהִטְהַר מִתַּחֲלָה כְּדִי לְהִיּוֹת רְאוּי לְעַסֵּק בְּעֲבוּדַת ה' בְּקִדְשָׁהּ, כְּמוֹ שֶׁהַקִּדִּים הִפְתּוּב (תהלים לד טו) 'סור מִרַע' וְאַחַר כֵּן 'וַעֲשֵׂה טוֹב', כְּדִי שֶׁבְּקִיּוּם עֲשִׂית מִצְוֹת עֲשֵׂה לֹא יִהְיֶה כְּטוֹבֵל וְשָׂרֵץ' מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ'.

א. וְכִמוֹ שֶׁפָּרַשׁ בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב לְרַבְּנוּ חַיִּים וְיִטְאַל (ריש בחוקותי): וּלְפִי שֶׁהַמִּצְוֹת יִתְחַלְּקוּ לְב' חֲלָקִים, רַמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה וּשְׁס"ה לֹא תַעֲשֵׂה, הַזְהִיר עַל שְׁנֵיהֶם, כִּי כִּנְגַד מִצְוֹת לֹא תַעֲשֵׂה אָמַר 'תִּשְׁמְרוּ' רוֹצֵה לִזְמֹר שְׁמֵרוֹ עֲצֻמְכֶם מִלַּעֲשׂוֹת, וְכִנְגַד מִצְוֹת עֲשֵׂה אָמַר

וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם בְּקוּם עֲשֵׂה, וְאַמְנֵם הַקִּדִּים שְׁמִירַת מִצְוֹת לֹא תַעֲשֵׂה אֶל עֲשִׂית מִצְוֹת עֲשֵׂה, עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמַר הִפְתּוּב 'סור מִרַע' בְּתַחֲלָה וְאַחַר כֵּן 'עֲשֵׂה טוֹב', כְּדִי שֶׁבְּקִיּוּם עֲשִׂית מִצְוֹת עֲשֵׂה לֹא יִהְיֶה כְּטוֹבֵל וְשָׂרֵץ' מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ'.

פתח לו', שאם מרגיש הבן שהכל מסתור וחשוף לו עד שאינו יכול לשאל, והנו מחוץ לגבולות הקדושה, 'את פתח לו' את השער, ותזכיר לו כמה קרב וקרב אותנו הקדוש ברוך הוא בלילה זה ופתח לנו הפתח לרוחה¹, עד שנאמר (שמות יט ד) 'ואשא אתכם על פנפי נשרים ואבא אתכם אלי'², שביציאת מצרים זכו לקרבת ה' שנשאם הקדוש ברוך הוא בטובו הגדול לרוממם על פנפי הנשרים הם המלאכים, ואף רומם הקדוש ברוך הוא ברחמיו את דרגתם מעל דרגת המלאכים, וזאת על אף שלא היה בידם זכויות ולא היו ראויים לכך¹.

יאיר שנמנו כמה מדרגות ובכללם הטירה, עד שזוכים לבוא אל הקדושה², מפל מקום בחג הפסח אף אם עדין לא טהר אדם עצמו, זוכה להשפעת קדושה מן השמים, כמו שנרמז בסימני הסדר קדש ורחץ להקדים הקדושה אף קדם לרחיצה מן הרע³, ובזה דומים אנו למלאכי השרת שהם קדושים מעצמם בלי שום הכנה מתחלה.

בלילה זה נפתחים לכל אחד מישראל שערי קדושה כמו ביציאת מצרים

וזה שיסוד בעל ההגדה 'שאינו יודע לשאל את

חס ושלום להחיצונים אחיזה בעשה טוב שלו, וזה קדש ורחץ, שבלילה זו תתחיל לקדש עצמו קדם, שהוא עשה טוב, ואחר כך 'ורחץ', שירחץ עצמו מחלאת עונותיו.

ד. וראה בספר אמרות טהורות בשם הרה"ק רבי ברוך מפעוזיבז ע"ה (ליקוטי מאמרים): אבל במצרים שראה הקדוש ברוך הוא את ישראל בעמק הקלפה, הוא ברחמיו ובחסדיו הגדולים לא המתין על אתערוותא דלתתא, רק בחסדו הגדול 'פסח ה' על הפתח' הנ"ל, והקדוש ברוך הוא בעצמו גאל את אבותינו בן וגאל אותנו בקרוב גאלת עולם במהרה בימינו אמן סלה.

ה. שהיו ישראל מוצרין בכל ארץ גשן, ולשעה קלה כשפאו לסע ולצאת, נקבצו כלם לרעמסס (רש"י ד"ה ואשא), וראה דבר פלא שהוסיף בתרגום יונתן: וטענית יתכון על ענינו הי כעל גדפי נשרין מן פילוסין, ואובילית יתכון לאתר בית מוקדשא למעבד תפון פסחא, ובההוא ליליא אתיבית יתכון לפילוסין, ומתפון קריבית יתכון לאולפן אורייתו [-לקחתי אתכם על עננים כמו על פנפי נשרים מרעמסס, והובלתי אתכם למקום בית המוקדש לעשות שם קרבן פסח, ובאותו הלילה הושבתי אתכם לרעמסס, ומשם קרבתי אתכם ללמודכם תורת].

ו. וראה דברי קדשו של מו"ר זקני אביר יעקב ע"ה (בגדי השרד ד"ה זאת ועוד ואשא): 'ואשא אתכם על פנפי

ב. בברייתא (עבודה זרה כ:): יש חלופי גססאות אם קדושה היא המדרגה השביעית או העשירית, ומכל מקום הזכירו שם את הטירה קדם לקדושה.

ג. וכמבאר בבאר מים חיים (פר' יתרו יט א ד"ה והנה אפשר): ועל בן אנו אומרין בסדר של פסח 'קדש ורחץ', לומר כי נשתנה יום זה מכל הימים, שבכל הימים באשר ירצה האדם לקבל הקדושה צריך קדם לרחץ ולטהר עצמו ואחר כך תוכל הקדושה לשרות עליו, כמאמר הפתוב (תהלים לד טו) 'סור מרע ועשה טוב', באשר הארצנו בזה בחבורנו סדורו של שבת, וכאן היה הקדושה קודם להרחיצה, ואנו מספרין שבחי הלילה הזה כי היה קדש ורחץ הקדושה תחלה ואחר כך הרחיצה.

וראה עוד בצמח צדיק (פסח ד"ה יש לפרש): יש לפרש הסדר שתקנו הקדמונים לליל פסח קדש ורחץ כרפס יחץ מגיד כו'. דהנה ידוע (שער הליקוטים תהלים ג) האדם צריך להיות קדם סור מרע ואחר כך עשה טוב, כי אם לא רחץ עדין מעונותיו יש חס ושלום אחיזה להחיצונים בעשה טוב שלו, וכמו שפתוב (ירמיה ד ג) 'נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קצים'. והנה ידוע (וזהו פר' תצוה קפג): כי המצה היא מיקלא דאסותא, שעל ידי אכילת המצה מבקש רפואה לנפשו ושם בתשובה שלמה כמה שעשה עד הנה, ואם בן על ידי המצה הוא בבחינת עשה טוב קדם סור מרע. ואמנם בליל פסח הוא 'ליל שמרים לה' (שמות יב מב) ואין חשש שיהיה

קד.), והמתחיל במצוה אומרים לו גמור (ירושלמי מגילה פ"ב ה"ז)¹, שמקבל האדם פחות עליונים להשאיר בקדשה. וכדברי המהרש"א (מכות י: ד"ה בדרך) שהמלאכים הנבראים ממצותיו של האדם² הם אלו שמסיעים לו לגמור המצוה בשלמות³. ועל פן אם ישפיל ויקפץ לקדשה בעת פתיחת השערים באמונה שלמה בקדשת הזמן ויאמין שבכח לילה זה יכול לצאת מכל מצריו ברוחניות וגשמיות, ומעתה יוכל להתהפך ולהיות בן חורין מכל שעבוד בבחינת 'בלתי לה' לבדו' (עפ"י שמות כב ט),

וכן לעולם, ה' יתברך מרים ומנשא כל יהודי בעת הזו על 'כנפי נשרים' עד 'ואבא אתכם אלי', וזהו הפונה את פתח לו את שער הקדשה הזה, שפך יזכה לקבל כל ההארות וטללי הברכה הנשפעים בלילה קדוש זה.

הבא לטהר יסיעוהו מלאכים להתהפך לטובה ולקדשה

ומבטחים אנו בדבריהם של חז"ל הקדושים שהבא לטהר מסיעים אותו (שבת

אתכם פנים בפנים ומראה לכם כבודי וגדלי, וכל זה להורות לכם שבטלתי הקלפות שהיו מפרדין ביני וביניכם, ולא נשארה להם שום שליטה עליכם.

ז. זה לשון התלמוד ירושלמי: אמר רבי יוסה מפיון שהתחיל במצוה אומרים לו מרוק [גמור].

ח. פן איתא בספרים הקדושים בפרוש דברי חז"ל (אבות פ"ד מ"א): רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד והעובר עברה אחת קונה לו קטגור אחד. וכמו שפרש האריז"ל בשער היחידים (פ"ב): נמצא פי בהיות האדם צדיק וחסיד ועוסק בתורה ומתפלל בכונה, מאותו הקולות שיוצאין מפיו נבראים מלאכין ורוחין קדישין, קמיין ועומדין, ואלו המלאכין הנבראים ממה שיוצאים מפיו האדם הם סוד המגידים הנזכר בספר חסידים, ומודיעין אותו ומספרין לו רזי תורה. וכי. והנה כמו שיש מלאכין הנבראין מעסק התורה שהאדם מוציא מפיו, פך יש בחינת מלאכין נבראים ונעשים על ידי עשיית המצות הנזכר בפרשת פינחס (והרי רב): 'יתברך מלאכין סלקין לה לנשמתא', הרי כל מצוה של תר"ג מצות נעשה מלאך אחד, והעושה תר"ג מצות נעשה תר"ג מלאכין לנשמתא דילה, וזה סוד כל העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד.

ט. ובכך באר את דברי הגמרא (סם) 'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו', וכן גם מה שאמרו 'הבא לטהר מסיעים אותו'. מקשה המהרש"א, מי הם אלו

נשרים, הם המלאכים כמו שנאמר בזהר הקדוש (פר שמות ד:) על הפסוק (שמות יב לו) 'ויסעו בני ישראל מרעמסס ספתה פשש מאות אלף רגלי'. דאמאי אמר קרא 'פשש מאות' ולא אמר 'שש מאות', וכי קרא לא ידע חושבנא, אלא לא על ישראל מדבר, רק על המלאכים, דכשם שיירדו ישראל למצרים פך ירדו המלאכים עמהם, וכשיצאו ישראל ממצרים בחשבון שש מאות אלף, פך הנה חשבון המלאכים ויצאו גם הם בחשבון שש מאות אלף. ולזה קאמר שייצאו ישראל בחשבון שש מאות אלף כמו שש מאות אלף של מלאכים שהיו עמהם ויצאו. והמלאכים האלה הם מחנה שכינה, ולהודיע לישראל שהם מחנה שכינה במלאכים.

ועוד, כשנתבונן בדרך נמצא דמעלת ישראל יותר מהמלאכים, דכיון שבשביל ישראל הכרחו המלאכים לירד להצטרע במצרים, אם פן ישראל מעולם יותר מן המלאכים. וזהו שפתוב 'ואשא אתכם על כנפי נשרים', הם המלאכים שיש להם כנפים כנשרים, שהיו עמכם בגלות מצרים, ומזה תדעו מעלתכם ותכירו שעשיתי אתכם מחנה שכינה במלאכים. ולצד שנאמר שיישראל שוים במעלה במלאכים, נפרש 'על כנפי נשרים' בכנפי נשרים, כמו 'על צבאתם' שפירושו בצבאותם. ולצד שנאמר שיישראל מעלים יותר מן המלאכים, נפרש 'על כנפי נשרים' כמשמעותה, דהיינו שעשיתי לכם נשיות ראש וגדלתי ורוממתי אתכם יותר מן המלאכים, שיירדו לקבל צער בשביל כבודכם. 'ואבא אתכם אלי', כאדם הבא לאוהבו לשמח ולהשתעשע עמו, פך אני מתראה

(תהלים קיד א) 'בצאת ישראל ממצרים וגו' היתה יהודה לקדשו, שתכף ומיד בשעה שיצאו ישראל ממצרים כבר נאמר בהם 'היתה יהודה לקדשו', דהיינו שהגיעו למעלת הקדשה ללא שום הכנה וטהרה מקדם.

ובן לדורות עולם מתעוררת השפעת הקדשה גם בלי הכנה מן התחנותים², ועל פן הסדר הוא קדש ורחץ, שיכול האדם תחלה להתקדש אף אם עדין לא נטהר כראוי, כי גדולה מעלת הלילה הזה שיכול כל יהודי לבטח בה' שיעזרהו להתנהף ולהשתנות מקצה לקצה³, ויבוא בזה השער לצדיקים - שערי הקדשה.

ומכח מחשבה ורצון זה ודאי יברא מלאכים מעבודתו, והם יסיעוהו להמשיך ולהתעלות עליה אחר עליה, כפי שאמרו חז"ל (ראה שיהש"ר ה ב): שאומר הקדוש ברוך הוא לישראל 'פתחו לי פתח כחדו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם'⁴.

יציאת מצרים בלי התעוררות התחנותים

ומעם הענין, כי הלא יציאת מצרים היתה שלא כפי הסדר הראוי⁵, שלא כפי ערך עבודת בני ישראל, אלא הקדים הקדוש ברוך הוא להשפיע אתערותא דלעלא בלי הקדמת אתערותא דלתתא⁶. וכמו שכתוב

ז"ל (ראה שמו"ר כא ז) שיהיה השטן מקטרג על הים הללו עובדין עבודה זרה והללו וכי, ועוד שהאיר האורה פתאום באור גדול שלא כסדר הדרגות ממטה למעלה, והכל היה כי אלו נתעכבו שם ישראל אף רגע כמימרא לא היו יכולין חס ושלום לצאת משם לעולם, כי היו נכנסין בשער הנזון של הטמאה ולא היתה תקומה למפלת שונאי ישראל, והקדוש ברוך הוא ברב חסדיו ורב האהבה שאוהב לישראל ולמען הקים את דברו הטוב אשר נשבע לאבותינו, האיר אור גדול בפתע פתאום ובמהירות גדול על שרש נשמת ישראל להוציאם מתחת יד הקלפה הקשה (סידורו של שבת ח"א שורש ז ענף ב).

ג. ועל פן רואים אנו שפבר שלשים יום קדם הפסח שואלים ודורשים בהלכות הפסח (פסחים ו,). וכן מראש חדש ניסן ואילך מתנוצץ פבר הארת קדשת חג הפסח, שמפני שגאלה זו אינה תלויה בטבע העולם לפיכך משפיעה לפניה, והוא זמן שאזכים בו להשפעת קדשה עליונה, שלא כפי ערך מעשינו ככל.

יד. כמו שכתב בספר צמח צדיק להרה"ק מו"זיניצא ע"ה (פסח ד"ה גם ורצח): ורחץ הוא לשון בטהון, על דרך (זוהר פ"ו ויקהל לו) 'בה אגא רחיצ', שיהיה לו אמונה

שמוליכין אותו ומסיעים אותו, אם הכנה שהקדוש ברוך הוא מסיעו למה אמר 'מסיעים' בלשון רבים, ואם הכנה לאנשים, לכאורה לא מצינו שאנשים מצינים לסייע לאדם הבא להטהר.

אלא בשעה שאדם חושב לעשות מצוה נבראים מלאכים מהמחשבה, וכן פשאדם מדבר לעשות מצוה נבראים מלאכים, ואותם מלאכים שנבראים מהמחשבה ומתדבור הם שאומרים לו 'תעשה את המצוה', ומוליכין ומסיעים בעדו, כדי שתהיה המצוה בשלמות.

י. וזה לשונם: רבי יסא אמר: אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, פתחו לי פתח אחד של תשובה כחדה של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרניות נכנסות בו.

יא. כמו שכתב בפרי עץ חיים (שער חג המצות פ"א) כי בשאר הזמנים דזעיר אנפין הולך וגדול מעט מעט, תחלה קטנות ראשון, ואחר כך גדלות א', ואחר כך קטנות שני, ואחר כך גדלות שני. אף עתה בפסח נכנס הכל ברגע אחת ובפעם אחד, וזהו 'כי בחפזון יצאתי', וכדי לשבר כח הקלפה, מה שאין פו בשום פעם אחרת רק במדרגה פנועה.

יב. פי לא היו ישראל ראוים אז להגאל כמאמר רבותינו

של הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה (זרע קודש פ"ב בא ד"ה א"י זכור) במה שאומרים בכל שבת וחסד בעת שמקדשים על היין תחלה למקראי קדש וזכר ליציאת מצרים, לרמז לו לאדם ולומר, מעתה נפתח פתח ושער לקרא לקדשה לתוכך, 'תחלה' - התחלה חדשה מתחילה זה עתה למקראי קדש. ואף שער עתה היה משקע בעברות, ועל פי השכל וסדר הטבע לא מובן כיצד יכול הוא להתקדש, לכך ממשיכים ואומרים בקדוש וזכר ליציאת מצרים, שהיינו גם כן משקעים במ"ט שערי טמאה וכמעט שקענו במצולות תהום ללא תקנה^{טו}, רק ה' יתברך גאלנו והוציאנו משם בדרך נס, ונס זה, הוא השער שבכל עת שנצטרך לזה יכול כל יהודי לצאת משקוע הטמאה לקדשה.

ועל כך בליל פסח הסדר הוא קדש ורחץ, אף שתמיד הטהרה קודמת לקדשה, בעת יציאת מצרים שהיינו משקעים בעמק הטמאה, שנה הקדוש ברוך הוא סדרי בראשית כדי שנוכל לבוא לקדשה אף כי עדין

בלילה זה מתגלה לכל יהודי תשוקתו של הקדוש ברוך הוא לעבודתו בכל מצב

מפחו של לילה יקר זה, יכול כל יהודי לשאב מלא חפנים כחות וחסוק של קדשה וטהרה, של אמונה ודבקות, של אהבה ויראה לכל השנה כלה, גם מתגלה בליל קדוש זה אהבתו של הקדוש ברוך הוא לכל יחיד ויחיד מישראל כפי שהיה במצרים שירד ה' למקום טמאה להצילם, והכל משום שבחר בנו לעם קרובו וחפץ בעבודתנו שזו כל תכלית הגאולה כנאמר (שמות ו ז) 'ולקחתי אתכם לי לעם, ובעת התגלות זו על האדם להשריש בקרבו כי חפץ ה' בו ובעבודתו באיזה מצב שנמצא, ואף אם נראה בעיניו כי רחוק מהקדשה, ידע כי מחשבות אלו באות מצד יצרו הרע המבקש לאבדו ולהפסידו מן הקדשה.

בימי מקראי קדש ישנה התחלה אף למרחקים כמו ביציאת מצרים

וכן בכל עת מצוה ותפלה שנואה לאדם שאינו ראוי לכך, ידע את יסודו המוסד

מה ג טו): פי הלא גם בהיות שכינה עמכם היו קרוב לאבד ביציאה, ואלו שהו עוד מעט היו נאחזים מטמאת מצרים משתקעים בהמשים שערי טמאה. והוא מאמרנו על פסוק ולא יכלו להתמהמה (שמות יב טו), והוא מאמר התנא (שמות רבה ב ט) שנגלה עליהם הקדוש ברוך הוא וגאלם מיד. ומה גם אם לא היתה שכינה מקדמת להיות אתם בהקנות הנזכרות.

וכתב בחדס לאברהם (מעין ב נהר נו): ידע שיש מסרת קבלה בידי רבותינו ז"ל שישראל נתלכלכו כל כך בשקוצי מצרים עד שבערב פסח נכנסו בהיכל מ"ט שאם חס ושלום היו מתעפבים יותר היו נכנסין בהיכל נ' ושוב לא היה להם תקנה עולמית, וזהו סוד 'ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו משם עדין

ובטחון בהשם יתברך שיעזר לו לקדש את עצמו, כמו שאמרו חז"ל (ש"ה"ר ה ב) פתחו לי פתח כחדו של מחט וכו'.

טו. בזהר חדש (פר' יתרו נב): ידודאי ישראל פד הוו במצרים אסתאבו ואתטנפו גרמיהון בכל זיגי מסאבו עד דהוו שראן תחות ארבעים ותשע חילי דמסאבותא. וקודשא בריה הוא אפיק תהון מתחות פולחן כל שאר חילין. ועוד דאעיל יתהון במ"ט תרעי דסוקלתנו לקבליהון וכו'. ובגין קה תשפח באורייתא חמשין זמנין יציאת מצרים לאחזאה לכל בני עלמא חסדא דעבד קודשא בריה הוא עם ישראל, דאפיק יתהון מאנן חילין דמסאבו ואעיל לון לגו חילין דדכיו דהיינו חמשין תרעין דסוקלתנו. וראה באלשי"ף (ויגש

קודם קידוש יאמר בקשה זו (לשון חכמים סי' ג):

לְשֵׁם יְחִוּד קְדוּשָׁא בְּרִידְהוּא וְשִׁבְיָנִיתִיה (יאהרונה) בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵינוּ (יאההויה),
וְרַחֲמֵינוּ וְדַחֲלוֹ (איההויה), לְיַחְדָּא אוֹתִיּוֹת י"ה בְּאוֹתֵיּוֹת ו"ה בְּיַחְדָּא
שְׁלֵיִם (יהוה) בְּשֵׁם כְּלֵיִשְׂרָאֵל, וּבְשֵׁם כְּלֵי־הַנְּפִשׁוֹת וְהַרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת
וּמְלַבְּוֹשֵׁיהֶם וְהַקְּרוּבִים לָהֶם שְׁמִכְלָלוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָה,
וּמְכַלְפֵּרְטֵי אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָה דְכָל־פְּרָצוּף וּסְפִירָה.

ויזכר תמיד, 'תחלה למקראי קדש' - היסוד והתחלה של כל דבר שבקדשה הוא, 'זכר ליציאת מצרים' זכירת מה שהיה ביציאת מצרים, דהיינו יסוד ותחלת היותנו לעם היה בעת שהוציא אותנו הקדוש ברוך הוא ברחמי ממצרים ששערי טמאה והביאנו עד לדרגת פנים בפנים דבר ה' עמכם' (דברים ה ד) במתן תורה, ואז הגיעו ישראל לדרגת המלאכים ולא היה מלאך המות יכול לשלט בהם וכמו שנאמר (תהלים פב ו) 'אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם'." ומזה ישפיל שאף הוא בעמק שפלותו יכול וכדאי לבוא אל הקדשה.

לא נטהרנו¹¹. ודרגה זו היא פדרגת המלאכים שנאמר בהם 'וכלם פותחים את פיהם בקדשה וטהרה', קדשה קודמת לטהרה¹². דרך זו טבע בנו הקדוש ברוך הוא לדורות עולם, ומשום כך מצוה עלינו לזכר יציאת מצרים בכל יום כמו שכתוב (דברים טז ג) 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך'.

זכר ליציאת מצרים שאף שהיו שקועים בטמאה ונתקדשו

יסוד זה הוא תחלה לכל דבר שבקדשה, שחלילה לא ישבר ולא יפל לבו בלאוש בראותו עד כמה רחוק הוא מהקדשה, רק ידע

ועל כך מבקשים 'והעלנו לתוכה ושחחנו בבנינה ונאכל מפניה וכו' ונברכה עליה בקדשה וטהרה' שששיבנה בית המקדש נזכה לבוא לדרגת המלאכים שבהם קדשה קודמת לטהרה.

אנו ובנינו ובני משעבדים היינו לפרעה במצרים.¹³ פן איתא בשפת אמות (פסח תרס"ב ד"ה וספרתם) ובעוד ספרים.

יח. כמו שאמרו בגמרא (ע"ז ה): דתנאי, רבי יוסי אומר, לא קבלו ישראל את התורה אלא פדי שלא יהא מלאך המות שולט בהו, שנאמר 'אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם'.

יז. כך דרש הר"ק רבי אהרן מנעלץ זי"ע (הגדה ד"ה קדש) על פי דברי אביו המהרי"ד, שבאר מה שאומרים בברפת מעין שלוש 'ונברכה עליה בקדשה וטהרה', שאף שטהרה קודמת לקדשה, אף במלאכים אומרים 'וכלם פותחים את פיהם בקדשה ובטהרה',